

УДК 378.016:811.161.2'38

DOI: 10.12958/2227-2844-2019-3(326)-240-249

Попович Анжеліка Станіславівна,

доктор педагогічних наук, доцент кафедри української мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка,

м. Кам'янець-Подільський, Україна.

likalika0409@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-3428-9717>

ФОРМУВАННЯ СТИЛІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ключовими поняттями нової парадигми вищої освіти України є компетентності й результати навчання. Вагомим складником лінгвістичної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури є стилістична компетентність.

Аспекти формування стилістичної компетентності охарактеризовані в працях багатьох дослідників, зокрема суб'єктами їхньої уваги були учні середньої ланки (І. Нагрибельна), старшокласники (Г. Атласова, О. Корякіна, І. Кучеренко), студенти-філологи (А. Приймак), студенти-білінгви (Л. Кантейкіна), студенти немовних вишів (А. Сапарбаєва), студенти-майбутні вчителі іноземних мов (М. Бодоньї, О. Вовк, І. Головчанська, О. Мількевич, Ю. Слободська, О. Ульянова), а також вторинна мовна особистість (Є. Бірюкова) тощо.

Спеціально й ґрунтовно досліджувала формування стилістичної компетентності студентів національних груп педагогічних факультетів університетів під час вивчення курсу «Сучасна російська літературна мова» Л. Лінникова. Опосередковано означеної проблеми стосуються наукові студії М. Стурикової (в аспекті формування комунікативної компетентності студентів професійно-педагогічного закладу вищої освіти), Н. Баранник (у контексті розвитку граматично-стилістичних умінь студентів філологічних факультетів), К. Климової (щодо формування мовнокомунікативної професійної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей педагогічних університетів). Лексично-стилістичну компетентність аналізувала А. Сапарбаєва. Водночас формування стилістичної компетентності майбутнього вчителя української мови і літератури залишається поза полем зору науковців і потребує більш ґрунтовного опрацювання.

Мета нашої статті – потлумачити теоретичні аспекти формування стилістичної компетентності майбутніх учителів-словесників у закладах вищої освіти. Для реалізації цієї мети

використано теоретичні (вивчення наукової літератури, нормативних, розпорядчих та інструктивно-методичних документів) й емпіричні (педагогічне спостереження, бесіди, анкетування, вивчення й узагальнення педагогічного досвіду роботи викладачів, педагогічний експеримент тощо) методи дослідження.

У наукових студіях фіксуємо використання різних дефініцій: *стилістична компетентність* (Л. Кантейкіна, І. Кучеренко), *стилістична компетенція* (Г. Атласова, М. Бодоньї, О. Вовк, О. Корякіна, Л. Лінникова, О. Мількевич, А. Сапарбаєва, Ю. Слободська, А. Суєтіна), *лінгвістична стилістична компетенція* (Ю. Слободська), *дискурсивно-стилістичний складник* (М. Стурикова), *лінгвостилістична компетенція / компетентність* (Є. Бірюкова, М. Маєвський), *комунікативно-стилістична компетенція* (А. Приймак), *функційно-стилістична компетенція* (І. Нагрибельна), *жанрово-стилістична субкомпетенція* (О. Сковородников і Г. Копніна) тощо.

Нечіткість тлумачення поняття *стилістична компетентність* призводить до різного її уналежнення. М. Бодоньї, О. Вовк, Л. Кантейкіна, Ж. Капенова, О. Корякіна, М. Стурикова, І. Головчанська, Л. Лінникова вважають стилістичну компетенцію / компетентність складником комунікативної. Трапляється хитання в поглядах одних і тих самих дослідників, наприклад, Л. Кантейкіна то впевнена, що стилістична компетентність належить до комунікативної (Кантейкіна, 2011-3), то позиціонує її як рівнозначну з комунікативною й визначає обидві складниками діяльності вчителя-словесника як мовної особистості (Кантейкіна, 2011-1, с. 85). Г. Лещенко зараховує стилістичну спеціально предметну компетенцію до мовної компетенції школярів (Лещенко, 2009), К. Климова уналежнює стилістичну компетенцію до мовнокомунікативної професійної компетенції майбутніх педагогів-нефілологів (Климова, 2010, с. 176). О. Сковородников і Г. Копніна пропонують у складі комунікативної компетенції вирізняти функційно-текстову, функційно-експресіологічну й жанрово-стилістичну субкомпетенції (Сковородников, 2009, с. 11). М. Стурикова говорить про дискурсивно-стилістичний складник комунікативної компетенції як «статусно-рольову мовленнєву діяльність людей, загальною прикметною ознакою якої є професійні відношення (учитель – учень, викладач – студент, керівник – підлеглий, продавець – покупець та інші) і, як результат цього, мовленнєві витвори, що відповідають комунікативній ситуації» (Стурикова, 2015, с. 29). Р. Дружененко виокремлює стилістичний сегмент комунікативно-прагматичної компетентності вчителя-словесника, пояснюючи впливовою комунікативною силою (ілокуцією) засобів стилістики, які «за певних умов спілкування покликані реалізувати прагматичну функцію та досягти перлокутивного ефекту» (Дружененко, 2016, с. 102).

Ми вважаємо стилістичну компетентність окремою компетентністю майбутніх учителів української мови і літератури й одним із різновидів лінгвістичної компетентності.

Дослідники по-різному трактують стилістичну компетентність:

1) «знання наукових основ стилістики і її предметних категорій, оволодіння стилістичними засобами мови і способами їх поєднання в текстах різних стилів і жанрів, вміння використовувати ці знання для розуміння чужих і продукування власних висловлень в різних ситуаціях і сферах спілкування» (Л. Лінникова) (Линникова, 1995, с. 7);

2) «активне оволодіння мовою на основі дотримання культурно-мовленнєвих норм, доцільного вибору й використання різнорівневих мовних засобів, адекватних ситуації спілкування»; «інтегрована якість особистості, яка обізнана не лише в нормах російської літературної мови, її функційних стилях, але й у способах побудови різножанрових цілісних висловлень на основі доцільного використання синонімічних засобів і подолання інтерференції рідної мови» (Л. Кантейкіна) (Кантейкіна, 2008);

3) компетентність, що «забезпечує доцільність і доречність висловлень у різних сферах і ситуаціях спілкування; дотримання культурно мовленнєвих норм, які передбачають вибір і поєднання мовних засобів, що створюють певну стилістично-мовленнєву організацію» (О. Корякіна) (Корякіна, 2008);

4) готовність у процесі мовленнєво-комунікативної діяльності добирати стилістичні засоби, враховуючи умови спілкування (Ж. Капенова) (Капенова, 2009);

5) інтегративну ознаку особистості, «яка обізнана в зображально-виражальних засобах мови, принципах найбільш доцільного їх відбору й використання у конкретних мовленнєвих ситуаціях. Саме вона допомагає передавати найтонші відтінки думок і обмінюватися інформацією в різних актах комунікації, правильно оперуючи системою синонімічних засобів мови, аутентичних до ситуації спілкування» (Л. Кантейкіна) (Кантейкіна, 2011–1, с. 85);

6) «здатність і готовність активно оволодіти іноземною мовою на основі дотримання реєстра спілкування і культурно мовленнєвих норм, які передбачають вибір і поєднання мовних засобів, адекватних ситуації спілкування, і створюють певну стилістично-мовленнєву організацію дискурсу, а також розв'язувати за допомогою методів стилістики типові професійні завдання й підвищувати свою професійну кваліфікацію» (Ю. Слободська) (Слободская, 2014) тощо.

У наведених визначеннях актуалізовано знання наукових основ стилістики та її категорій, оволодіння стилістичними засобами мови, добір і використання мовних засобів у текстах різних функційних стилів, типів і жанрів, зокрема доцільне вживання синонімічних засобів і подолання мовної інтерференції, розуміння чужих і продукування власних висловлень у різних ситуаціях і сферах спілкування,

дотримання мовних і культурно-мовленнєвих норм, розв'язування типових професійних проблем і підвищення професійної кваліфікації та ін. Поза увагою науковців залишилися такі площини, як редагування й реконструювання текстів, розвиток мовного чуття й смаку, піднесення культури професійного, ділового й побутового мовлення та ін.

У результаті теоретичних узагальнень визначаємо стилістичну компетентність майбутнього вчителя української мови і літератури як багатокомпонентну й динамічну здатність особистості, що є результатом навчання стилістики української мови, зокрема засвоєння знань зі стилістики, оволодіння стилістичними вміннями й навичками, наявність мотиваційно-ціннісного ставлення й поведінкових норм, а також досвіду їх застосування під час конструювання стилістично довершеного тексту в усній і писемній формах, використання мовних засобів відповідно до мети, умов й цільових настанов спілкування, здійснення науково-дослідницьких пошуків і майбутньої педагогічної діяльності.

У структурі стилістичної компетентності дослідники виокремлюють такі компоненти (складники): лінгвістичний, мовний, мовленнєвий, етнокультурознавчий (Л. Лінникова); когнітивний, інтерпретувальна здібність, особистісно-смысловий, регуляторний, досвід діяльності, індикатори із перевірки сформованості компетенції (О. Корякіна); мотиваційний, когнітивний, діяльнісно-практичний, комунікативно-мовленнєвий (Л. Кантейкіна); цільовий, мотиваційно-ціннісний, інструментальний, особистісний (Ю. Слободська) тощо. Єдиного підходу до структури стилістичної компетентності немає.

На підставі аналізу наукових студій, власного досвіду науково-педагогічної діяльності й проведеного дослідного навчання вирізняємо такі складники стилістичної компетентності:

1) за психологічними чинниками:

- мотиваційний – свідоме ставлення до опанування стилістики української мови й розуміння потреби стилістичних знань у майбутній педагогічній діяльності, у підвищенні рівня професійного, ділового й побутового мовлення, для здійснення мовленнєвого виховання сучасного суспільства;

- знаннєвий (когнітивний) – усвідомлене опанування й осмислення теоретичних знань зі стилістики й потреба повсякчасного їх поповнення, здатність активно засвоювати стилістичні поняття й категорії та розуміти їх;

- діяльнісний – набуття стилістичних умінь і навичок;

- ціннісний – вибір мовних засобів і послуговування ними з урахуванням загальнолюдських, національних, родинних цінностей, естетичної функції; дотримання правил українського мовленнєвого етикету; використання в усному й писемному мовленні форм, сповнених української ментальності; усвідомлення української мови й спілкування як цінностей;

- емоційний – налагоджування емоційного контакту зі

співрозмовником за допомогою належного добору мовних засобів; урахування терапевтичної функції слова;

- рефлексійний – самооцінювання, оцінювання, контроль і коригування рівня знань зі стилістики, здатність обґрунтовувати доцільність обраних мовних засобів у текстах різних функційних стилів, типів і жанрів, здійснення самоаналізу й аналізу усного та писемного мовлення, корегування його, набуття потреби до подальшого розвитку й самоосвіти зі стилістики;

2) за змістовим наповненням:

- загальностилістичний (засвоєння загальних понять і категорій стилістики);

- рівневостилістичний: фонетично-стилістичний, лексично-стилістичний (лексично-стилістичний і фразеологічно-стилістичний), граматично-стилістичний (словотвірно-стилістичний, морфологічно-стилістичний, синтаксично-стилістичний);

3) за діяльними ознаками:

- мовний – засвоєння стилістично забарвлених мовних засобів;
- мовленнєвий – оволодіння базовими мовленнєвими поняттями, сприймання, аналіз, інтерпретування, конструювання, реконструювання й редагування текстів різних функційних стилів, типів і жанрів мовлення;

- комунікативний – використання мовних засобів у різних ситуаціях спілкування (комунікації) та з різними комунікантами;

- самоосвітній – готовність і потреба здійснювати самоосвіту й саморозвиток стосовно засвоєння нових знань зі стилістики та вироблення стилістичних умінь;

- науково-дослідницький – оволодіння методами наукового дослідження зі стилістики, здійснення наукових пошуків; спостереження й аналіз стилістичних явищ, уміння їх репрезентувати;

- методичний – застосування стилістичних знань в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти й готовність здійснювати педагогічну діяльність щодо викладання стилістики.

Інтегрування та взаємодія означених вище складників призведе до формування високого рівня стилістичної компетентності майбутніх учителів-словесників.

Список використаної літератури

1. Кантейкина Л. В. Диагностика сформированности у студентов-билингвов стилистической компетентности и способы ее совершенствования средствами лингвистических дисциплин. *Вестник Чувашского государственного педагогического университета им. И. Я. Яковлева*. Чебоксары, 2011. № 3 (71). Ч. 2. С. 122–126.

2. Кантейкина Л. В. Педагогические условия формирования у студентов-филологов национального педвуза стилистической компетентности при изучении лингвистических дисциплин. *Вестник*

Чувашикого государственного педагогического университета им. И. Я. Яковлева. Чебоксары, 2011. № 1 (69). Ч. 1. С. 84–88.

3. Лещенко Г. Мовна компетенція: лінгводидактичний аспект. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови.* Київ, 2009. Вип. 5. С. 25–29.

4. Климова К. Я. Теорія і практика формування мовнокомунікативної професійної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей педагогічних університетів: монографія. Житомир: РУТА, 2010. 562 с.

5. Сковородников А. П., Копнина Г. А. Модель культурно-речової компетенції студента вищого учебного заведения. *Журнал Сибирского федерального университета. Гуманитарные науки.* Красноярск, 2009. Т. 2 (дополнительный номер). С. 5–18.

6. Стурикова М. В. Коммуникативная компетенция: к вопросу о дефиниции и структуре. *Инновационные проекты и программы в образовании.* Москва, 2015. № 6. С. 28–32.

7. Дружененко Р. Диференціація сегментів комунікативно-прагматичної компетентності вчителя-словесника. *Професійна освіта: проблеми і перспективи.* Київ, 2016. Вип. 10. С. 100–105.

8. Линникова Л. М. Формирование стилистической компетенции студентов национальных групп педвуза в курсе «Современный русский литературный язык»: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Институт общего среднего образования РАО. Москва, 1995. 18 с.

9. Кантейкина Л. В. Формирование стилистической компетентности у студентов-билингвов филологического факультета педагогического вуза в процессе обучения лингвистическим дисциплинам: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / ФГБОУ ВПО «Чувашский государственный педагогический университет им. И. Я. Яковлева». Чебоксары, 2011. 190 с. URL: <http://www.dslib.net/prof-obrazovanie/formirovanie-stilisticheskoy-kompeten/tnosti-u-studentov-bilingvov-filologicheskogo.html>.

10. Корякина А. Н. Педагогические условия формирования стилистической компетенции у старшеклассников якутской школы: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Якутский государственный университет имени М. К. Аммосова. Якутск, 2008. URL: <http://www.dslib.net/obw-pedagogika/pedagogicheskie-uslovija-formirovaniya-stilisticheskoy-kompetenicii-u-starsheklassnikov.html>.

11. Капенова Ж. Ж. Формирование стилистической компетенции учащихся в условиях функционально-коммуникативного подхода к обучению русскому языку (5–9 классы казахской школы): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Казахский национальный педагогический университет имени Абая. Алматы, 2009. 191 с.

12. Слободская Ю. В. Стилистическая компетентность как компонент процесса подготовки лингвиста-переводчика. *Педагогические науки. Стратегические направления реформирования системы образования.* 2014. URL: http://www.rusnauka.com/24_PNR_2014/Pedagogica/2_176031.doc.htm.

References

1. **Kanteykina, L. V.** (2011). Diagnostika sformirovannosti u studentov-bilingvov stilisticheskoy kompetentnosti i sposobyi ee sovershenstvovaniya sredstvami lingvisticheskikh distsiplin [The diagnostic research of stylistic competence formation for bilingual students and ways of its improvement by means of linguistic disciplines]. *I. Yakovlev Chuvash State Pedagogical University Bulletin*. Cheboksaryi, 3 (71), ch. 2, 122–126 [in Russian].
2. **Kanteykina, L. V.** (2011). Pedagogicheskie usloviya formirovaniya u studentov-filologov natsionalnogo pedvuza stilisticheskoy kompetentnosti pri izuchenii lingvisticheskikh distsiplin [Pedagogical conditions of formation of stylistic competence of students-philologists in the national pedagogical university while studying linguistic subjects]. *I. Yakovlev Chuvash State Pedagogical University Bulletin*. Cheboksaryi, 1 (69), ch. 1, 84–88 [in Russian].
3. **Leshchenko, H.** (2009). Movna kompetentsiia: lnhvodydaktychnyi aspekt [Language competence: linguodidactic aspect]. *Scientific Journal of the National Pedagogical University Named after M. P. Dragomanov. Series 10. Problems of Grammar and Lexicology of the Ukrainian Language*. Kyiv, 5, 25–29 [in Ukrainian].
4. **Klymova, K. Ya.** (2010). *Teoriia i praktyka formuvannia movnokomunikatyvnoi profesiinoi kompetentsii studentiv nefilolohichnykh spetsialnostei pedahohichnykh universytetiv* [Theory and practice of formation language communicative professional competence non-philological specialties students in pedagogical universities]. Zhytomyr: RUTA, 562 [in Ukrainian].
5. **Skovorodnikov, A. P., Kopnina, G. A.** (2009). Model kulturno-rechevoy kompetentsii studenta vysshogo uchebnogo zavedeniya [On the model of speech culture of a student of higher institution]. *Journal of Siberian Federal University. Humanities & Social Sciences*. Krasnoyarsk, 2 (dopolnitelnyiy nomer), 5–18 [in Russian].
6. **Sturikova, M. V.** (2015). Kommunikativnaya kompetentsiya: k voprosu o definitsii i strukture [Communicative competence: definitions and structure question]. *Innovation Projects and Programs in Education*. Moskva, 6, 28–32.
7. **Druzhnenko, R.** (2016). Dyferentsiatsiia sehmentiv komunikatyvno-prahmatychnoi kompetentnosti vchytelia-slovesnyka [Segments' differentiation of pragmatic competence of the teacher and literature]. *Vocational Education: Problems and Prospects*. Kyiv, 10, 100–105 [in Ukrainian].
8. **Linnikova, L. M.** (1995). *Formirovanie stilisticheskoy kompetentsii studentov natsionalnykh grupp pedvuza v kurse «Sovremennyyi russkiy literaturnyy yazyk»* [Stylistic competence formation of the pedagogical national groups students in the course «Modern Russian Literary Language»] (Unpublished doctoral dissertation). Institut obshchego srednego obrazovaniya RAO. Moskva [in Russian].
9. **Kanteykina, L. V.** (2011). *Formirovanie stilisticheskoy kompetentnosti u studentov-bilingvov filologicheskogo fakulteta pedagogicheskogo vuza v protsesse obucheniya lingvisticheskimi distsiplinami* [Stylistic competence formation at student-bilinguals of philological faculty at pedagogical higher school in the teaching

linguistic disciplines process]. Cheboksaryi, 190. URL: <http://www.dslib.net/prof-obrazovanie/formirovanie-stilisticheskoy-kompeten/tnosti-u-studentov-bilingvov-filologicheskogo.html> [in Russian].

10. Koryakina, A. N. (2008). *Pedagogicheskie usloviya formirovaniya stilisticheskoy kompetentsii u starsheklassnikov yakutskoy shkolyi* [Pedagogical conditions for the formation of senior pupils stylistic competence in Yakut school] (Unpublished doctoral dissertation). Yakutskiy gosudarstvenniy universitet imeni M. K. Ammosova. Yakutsk. URL: <http://www.dslib.net/obw-pedagogika/pedagogicheskie-uslovija-formirovaniya-stilisticheskoy-kompetencii-u-starsheklassnikov.html> [in Russian].

11. Капенова, Zh. Zh. (2009). *Formirovanie stilisticheskoy kompetentsii uchashihsya v usloviyah funktsionalno-kommunikativnogo podhoda k obucheniyu russkomu yazyku (5–9 klassyi kazahskoy shkolyi)* [Formation of students stylistic competence in the conditions of a functional and communicative approach to teaching Russian (Kazakh school 5-9 forms)]. Almatyi, 191 [in Russian].

12. Slobodskaya, Yu. V. (2014). *Stilisticheskaya kompetentnost kak komponent protsessa podgotovki lingvista-perevodchika* [Stylistic competence as a component of the linguist-translator training process]. *Pedagogical Sciences. Strategic Directions of Reforming the Education System*. URL: http://www.rusnauka.com/24_PNR_2014/Pedagogica/2_176031.doc.htm [in Russian].

Попович А. С. Формування стилістичної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури в закладах вищої освіти

У статті заактуалізовано питання формування стилістичної компетентності майбутніх учителів української мови і літератури. Теоретично узагальнено набутки українських і зарубіжних дослідників-лінгводидактів. Проаналізовано спроби щодо визначення належності стилістичної компетентності студентів-філологів. На підставі аналізу й синтезу наукових джерел потлумачено поняття стилістичної компетентності майбутнього вчителя української мови і літератури як багатокомпонентної й динамічної здатності особистості, що є результатом навчання стилістики української мови, зокрема засвоєння знань зі стилістики, оволодіння стилістичними вміннями й навичками, наявність мотиваційно-ціннісного ставлення й поведінкових норм, а також досвіду їхнього застосування під час конструювання стилістично довершеного тексту в усній і писемній формах, використання мовних засобів відповідно до мети, умов й цільових настанов спілкування, здійснення науково-дослідницьких пошуків і майбутньої педагогічної діяльності. Складниками стилістичної компетентності за психологічними чинниками визначено мотиваційний, знаннєвий (когнітивний), діяльнісний, ціннісний, емоційний, рефлексійний компоненти. Відповідно до змістового наповнення варто говорити про

загальностилістичний (засвоєння загальних понять і категорій стилістики) і рівневостилістичний, зокрема фонетично-стилістичний, лексично-стилістичний (лексично-стилістичний і фразеологічно-стилістичний), граматично-стилістичний (словотвірно-стилістичний, морфологічно-стилістичний, синтаксично-стилістичний) компоненти. Схарактеризовано складники стилістичної компетентності за діяльними ознаками: мовний, мовленнєвий, комунікативний, самоосвітній, науково-дослідницький, методичний.

Ключові слова: компетентнісний підхід, лінгвістична компетентність, стилістична компетентність, учитель української мови і літератури.

Попович А. С. Формирование стилистической компетентности будущих учителей украинского языка и литературы в заведениях высшего образования

В статье актуализируются вопросы формирования стилистической компетентности будущих учителей украинского языка и литературы. Теоретически обобщены достижения украинских и зарубежных исследователей-лингводидактов. Проанализированы попытки по определению принадлежности стилистической компетентности студентов-филологов. На основании анализа и синтеза научных источников объяснено понятие стилистической компетентности будущего учителя украинского языка и литературы как многокомпонентной и динамической способности личности, которая является результатом обучения стилистики украинского языка, в частности усвоение знаний по стилистике, овладение стилистическими умениями и навыками, наличие мотивационно-ценностного отношения и поведенческих норм, а также опыта их применения при конструировании стилистически совершенного текста в устной и письменной формах, использования языковых средств в соответствии с целями, условиями и целевыми установками общения, осуществления научно-исследовательских поисков и будущей педагогической деятельности. Составляющими стилистической компетентности по психологическим факторам определено мотивационный, знаниевый (когнитивный), деятельностный, ценностный, эмоциональный, рефлексивный компоненты. Согласно содержанию наполнению стоит говорить о общестилистическом (усвоение общих понятий и категорий стилистики) и уровневостилистическом, в частности фонетико-стилистическом, лексико-стилистическом (лексико-стилистическом и фразеолого-стилистическом), грамматико-стилистическом (словообразовательно-стилистическом, морфолого-стилистическом, синтаксически-стилистическом) компонентах. Охарактеризованы составляющие стилистической компетентности по деятельностным признакам: языковой, речевой, коммуникативный, самообразовательной, научно-исследовательский, методический.

Ключевые слова: компетентностный подход, лингвистическая компетентность, стилистическая компетентность, учитель украинского языка и литературы.

Popovych A. Formation of Stylistic Competence of Future Ukrainian Language and Literature Teachers in Higher Education Establishments

The article focuses on the formation of future Ukrainian language and literature teachers stylistic competence. Ukrainian and foreign linguodidactic researchers achievements are theoretical generalized. The attempts to determine the membership of students-philologists stylistic competence are analyzed. Based on the analysis and synthesis of scientific sources, the notion of stylistic competence of the future Ukrainian language and literature teacher as a multicomponent and dynamic personality ability is learned, which is the result of teaching the Ukrainian language Stylistics, in particular the mastering of knowledge in Stylistics, the mastery of stylistic skills and abilities, the presence of motivational and value attitudes, and behavioral norms, as well as their experience in designing stylistically completed text in oral and written forms, used I linguistic resources for the purpose, conditions and targeted communication guidelines, the implementation of research exploration and future educational activities. The components of stylistic competence according to psychological factors are determined by motivational, knowledge (cognitive), activity, value, emotional, and reflective components. According to the content it is necessary to speak about the generalistic (Stylistics general concepts and categories assimilation) and level-style phonetic-stylistic, lexical-stylistic (lexical-stylistic and phraseological-stylistic), grammatical-stylistic (word-and-stylistic, morphological-stylistic, syntactically-stylistic) components. According to the activity features stylistic competence components are characterized: linguistic, communicative, self-educational, scientific research, methodical.

Key words: competence approach, linguistic competence, stylistic competence, Ukrainian language and literature teacher.

Стаття надійшла до редакції 26.03.2019 р.

Прийнято до друку 26.04.2019 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Савченко С. В.